

УДК 342.9:347.961

DOI <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2024.35.11>

ПУБЛІЧНИЙ КОНТРОЛЬ НОТАРІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО ТА МИРНОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Розсоха Сергій Сергійович,
orcid.org/0000-0001-6039-3174
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник
(Приватна установа «Науково-
дослідний інститут публічного права»,
м. Київ, Україна)

У статті розкрито проблеми публічного контролю нотаріальної діяльності в Україні як складових правового та державного контролю, аспектом на контроль як інструмент публічного адміністрування в умовах російсько-української війни та введення воєнного стану. Особлива увага приділена ролі правового контролю як ключового інструменту забезпечення законності, захисту прав і свобод учасників нотаріальних відносин. Охарактеризовано механізми перевірки дотримання законодавчих норм нотаріусами, запобігання порушенням та притягнення винних до відповідальності. Зазначено, що під час війни контроль спрямований на забезпечення ефективності роботи системи нотаріату, збереження нотаріальних документів і дотримання професійної етики. Державний контроль визначено як адміністративно-правовий механізм, що охоплює всі аспекти нотаріальної діяльності та адаптується до викликів воєнного часу. Особливі обмеження, запроваджені в умовах війни, спрямовані на забезпечення безпеки держави, зокрема заборону вчинення нотаріальних дій для осіб, пов'язаних із державою-агресором. Акцент зроблено на підтримці прозорості та ефективності функціонування нотаріальної системи завдяки комплексним і цільовим перевіркам. Описано роль Міністерства юстиції України та його територіальних органів як ключових суб'єктів адміністративного контролю. Підкреслено важливість перевірок робочих місць нотаріусів, державних архівів, а також відповідності технічним, правовим і безпековим стандартам. Виокремлено явища, що контролюються, зокрема дотримання правил професійної етики, нотаріальних дій і ведення документації. Наголошено на забезпеченні доступності нотаріальних послуг для військових і громадян, які перебувають у складних умовах. Зазначено, що контроль виконує функції підтримання законності, захисту прав громадян і забезпечення стабільного функціонування нотаріату навіть за умов військових викликів.

Ключові слова: адміністративний орган, забезпечення законності, законодавство, захист прав, нотаріальна діяльність, нотаріальна таємниця, права і свободи, правовий контроль, прозорість функціонування, публічне адміністрування, умови війни, учасники нотаріальних, військові виклики, державний контроль.

PUBLIC CONTROL OF NOTARIAL ACTIVITY IN THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW AND PEACE IN UKRAINE

Rozsokha Serhii Serhiiovych,
orcid.org/0000-0001-6039-3174
PhD in Law,
Senior Researcher
(Private institution «Scientific Institute
of Public Law», Kyiv, Ukraine)

The article addresses the issues of public control over notarial activities in Ukraine as a component of legal and state control, with a focus on control as an instrument of public administration in the context of the Russo-Ukrainian war and the introduction of martial law. Particular attention is given to the role of legal control as a key tool for ensuring legality, protecting the rights and freedoms of participants in notarial relations. Mechanisms for verifying compliance with legislative norms by notaries, preventing violations, and holding offenders accountable are characterized. It is noted that during the war, control is aimed at ensuring the efficiency of the notarial system, preserving notarial documents, and maintaining professional ethics. State control is defined as an administrative and legal mechanism that covers all aspects of notarial activity and adapts to wartime challenges. Special restrictions introduced during the war are aimed at ensuring state security, including the prohibition of notarial acts for persons associated with the aggressor state. Emphasis is placed on maintaining transparency and efficiency in the functioning of the notarial system through comprehensive and targeted inspections. The role of the Ministry of Justice of Ukraine and its territorial bodies as key subjects of administrative control is described. The importance of inspecting the workplaces of notaries, state archives, and their compliance with technical, legal, and safety standards is emphasized. Phenomena under control include adherence to professional ethics, notarial acts, and documentation management. The article highlights the importance of ensuring access to notarial services for military personnel and citizens in difficult conditions. It is stated that control performs the functions of maintaining legality, protecting citizens' rights, and ensuring the stable functioning of the notarial system even under wartime challenges.

Keywords: administrative body, ensuring legality, legislation, protection of rights, notarial activity, notarial secrecy, rights and freedoms, legal control, transparency of functioning, public administration, wartime conditions, participants in notarial activities, military challenges, state control.

Вступ. Актуальність наукового аналізу публічного контролю у сфері нотаріальної діяльності в умовах воєнного стану в Україні обумовлена невід'ємною роллю нотаріату як важливого інституту правової стабільності. В умовах масштабної російсько-української війни, яку веде Україна, для забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян та юридичних осіб набуває особливого значення. З огляду на сучасні виклики, нотаріат виконує не лише функції, пов'язані з легітимацією правочинів та забезпеченням документального обігу, але й виступає запорукою захисту прав власності, збереження нотаріальної таємниці та належного функціонування юридичних механізмів навіть у надзвичайних умовах воєнного стану.

Який ускладнює реалізацію багатьох аспектів нотаріальної діяльності, таких як доступність нотаріальних послуг для громадян, що перебувають у зонах активних бойових дій чи на тимчасово окупованих територіях. Це зумовлює необхідність розробки нових підходів до адміністративного контролю за діяльністю нотаріусів,

включаючи моніторинг дотримання ними професійної етики, забезпечення безпеки документів, належного використання спеціальних бланків і реєстрів. Особливу увагу слід приділяти захисту даних, попередженню втрати або зловживань нотаріальними документами, а також створенню умов для знищення чи передачі печаток і бланків у разі загрози їх неправомірного використання.

Додатковий аспект актуальності пов'язаний із необхідністю забезпечення правового регулювання щодо надання нотаріальних послуг військовослужбовцям збройних сил України, інших сил безпеки і оборони. У таких умовах публічний контроль стає публічно правовим механізмом не лише нагляду, але й підтримки безперервної діяльності нотаріату. Використання сучасних технологій, забезпечення прозорості та об'єктивності перевірок, а також чітка регламентація дій суб'єктів контролю дозволяють мінімізувати ризики і підтримувати високу якість нотаріального обслуговування.

Отже, науковий аналіз публічного контролю у сфері нотаріальної діяльності в умовах воєнного стану, є необхідною передумовою для створення ефективної системи забезпечення прав та законних інтересів громадян та юридичних осіб умовах повномасштабного російського терористичного вторгнення в Україну. Він сприяє зміцненню правової держави, підвищенню довіри до інституту нотаріату та забезпеченню сталості суспільно-правових відносин навіть у кризових обставинах.

Огляд останніх досліджень. У науковому аналізі адміністративно-правового забезпечення нотаріальної діяльності значний внесок зробили такі науковці, як А. Берлач, Т. Білоус, О. Буханевич, В. Бусел, В. Галунько, М. Глобінець, Н. Гриців, А. Гуледза, Г. Гулевська, Л. Данюк, А. Денисова, М. Долинська, К. Досінчук, Е. Жenessу, Д. Журавльов, Р. Ігонін, Н. Ільєва, Н. Карнарук, У. Кінаш, С. Ковальчук, І. Когутич, О. Косілова, О. Костюченко, О. Красногор, Т. Курило, Я. Лазур, О. Мартинюк, О. Надьон, І. Орловська, У. Палієнко, Є. Пряхін, О. Ситников, С. Стеценко, В. Тищенко, К. Федорова, М. Фролков, В. Черниш, К. Чижмарь, О. Чудний та інші Цей перелік підкреслює багатогранність наукових підходів до аналізу юридичної природу публічного контролю нотаріальної діяльності в умовах воєнного стану та важливість подальшого розвитку цієї тематики.

Мета статті полягає в тому, щоб на основі теорії адміністративного права та діючого законодавства розкрити юридичну природу публічного контролю нотаріальної діяльності в Україні в умовах повномасштабного російського вторгнення.

Результати дослідження. Відповідно до тлумачення, поданого у словнику української мови, зміст контролю є багатограним поняттям, яке охоплює процес перевірки, обліку діяльності або нагляду за відповідністю дій певної особи чи організації встановленим нормам і правилам. Крім того, контроль може стосуватися діяльності спеціалізованих установ або організацій, які здійснюють пильний нагляд або ретельну перевірку дотримання стандартів, правил чи обов'язків. Варто також зазначити, що контроль охоплює колектив осіб, які виконують функції контролерів, забезпечуючи належне виконання вимог у різних сферах [1].

Закон України від 5 квітня 2007 року № 877-V «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» визначає контроль як діяльність уповноважених законом органів виконавчої влади, їх територіальних підрозділів, державних колегіальних органів або органів місцевого самоврядування, що діють у межах повноважень, передбачених законом. Ця діяльність спрямована на виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства, забезпечення суспільних інтересів, належної якості продукції, робіт і послуг, а також дотримання допустимого рівня безпеки для населення і навколишнього середовища. Закон визначає правові й організаційні основи державного контролю у сфері господарської діяльності. Водночас

у статті 2 цього Закону зазначено, що його дія не поширюється на певні види відносин, зокрема податковий і митний контроль, державний експортний контроль тощо [2]. Однак нотаріальна діяльність у переліку винятків не згадується, що дає підстави стверджувати про можливість застосування цього Закону до нотаріальної сфери.

Сутність державного контролю полягає в отриманні об'єктивної інформації про процеси, які відбуваються у суспільстві, а також у застосуванні нормативно закріплених заходів для запобігання, припинення правопорушень та забезпечення дотримання правових норм [3, с. 50]. На думку В. Колпакова, контроль у сфері нотаріату є системою цілеспрямованих дій, спрямованих на визначення фактичного стану справ щодо формування системи органів нотаріату та реалізації нотаріусами свого професійного статусу відповідно до нормативно-правових приписів. Він виділяє дві складові контролю в цій сфері: а) контроль за організацією системи нотаріату; б) контроль за дотриманням законності вчинення нотаріальних дій [4, с. 61–64].

Р. Калюжний і В. Шкарупа наголошують, що суть контролю полягає в нагляді за функціонуванням підконтрольного об'єкта, отриманні об'єктивної та достовірної інформації про стан дисципліни та законності, вживанні заходів для запобігання і усунення порушень. Вони також акцентують увагу на необхідності притягнення до відповідальності осіб, винних у порушенні законності [5, с. 95–96]. В. Гаращук додає, що контроль передбачає застосування заходів із прямим втручанням у діяльність підконтрольної структури для відновлення законності й дисципліни, а також виявлення причин та умов, які сприяють порушенням [6, с. 54].

Н. Карнарук на доктринальному рівні розглядає державний контроль як вид державної діяльності, принцип управління, метод забезпечення законності та дисципліни, а також форму державної активності. Учена визначає державний контроль як комплекс дій уповноважених органів та службових осіб, спрямованих на отримання достовірної інформації про стан справ, попередження правопорушень із правом втручання в оперативну діяльність об'єктів контролю, а також надання їм допомоги у відновленні законності й дисципліни [7, с. 3, 8].

В умовах воєнного стану державний контроль у сфері нотаріату набуває особливого значення. Він здійснюється на підставі положень Конституції України, Закону України «Про нотаріат», Закону України «Про правовий режим воєнного стану» та підзаконних актів. Його метою є забезпечення дотримання норм законодавства нотаріусами, ефективна організація нотаріальної діяльності, а також захист прав та інтересів фізичних і юридичних осіб, залучених до нотаріальних відносин [8].

Отже, правовий контроль у сфері нотаріату є багатограним процесом, що включає перевірку, облік діяльності та нагляд за відповідністю дій нотаріусів встановленим законодавчим нормам. Він охоплює різні аспекти суспільного життя, спрямовуючись на дотримання стандартів, правил і обов'язків у сфері нотаріальної діяльності. Державний контроль у цій сфері базується на положеннях Конституції України, Закону України «Про нотаріат», Закону України «Про правовий режим воєнного стану», а також на підзаконних актах.

Державний контроль за нотаріальною діяльністю, як вважає Н. Карнарук, має багатоаспектний, самостійний, поліструктурний характер, що дозволяє розглядати його як окремий правовий інститут із суттєвим превалюванням адміністративно-правової складової та визначити і закріпити на законодавчому рівні його поняття як «сукупність дій уповноважених державних органів (Міністерства юстиції України, судів тощо) по спостереженню за нотаріальною діяльністю, що здійснюється державними нотаріальними конторами, державними нотаріальними архівами, приватними нотаріусами, “квазінотаріальними” органами з метою отримання об'єктивної та достовірної

інформації про стан справ у відповідній діяльності, надання допомоги суб'єктам нотаріальної діяльності, усунення прогалин, помилок у їх діяльності, виявлення причин та умов, що сприяють порушенню ними вимог правових норм, а у разі систематичних порушень з їх боку – притягнення винних осіб до юридичної відповідальності, забезпечення захисту прав, свобод та законних інтересів фізичних та юридичних осіб, щодо яких здійснюється нотаріальна діяльність» [7, с. 3, 8]. Державний контроль за нотаріальною діяльністю В. Тищенко визначає як цілеспрямований вплив органів державної влади на суспільні відносини у сфері організації та функціонування суб'єктів здійснення нотаріальних дій, межі якого зумовлені адміністративно-правовою сутністю нотаріату. Державний контроль за нотаріальною діяльністю поєднує як ознаки загального характеру (оперативність, повсякденність, спрощеність), так і специфічні властивості (публічно-правова природа, змішаний характер діяльності). Регламентація правових засад контролю у численних нормативно-правових актах різної юридичної сили, переважно підзаконного характеру, положення яких інколи мають дещо узагальнений характер, істотно ускладнює практичну реалізацію державного контролю у сфері нотаріальної діяльності [9, с. 22–28].

Державне регулювання нотаріальної діяльності передбачає встановлення чітких умов допуску громадян до професії нотаріуса, порядку припинення або зупинення їх діяльності, а також процедури анулювання свідоцтв про право на здійснення нотаріальної діяльності. Контроль за організацією нотаріату охоплює перевірку дотримання нотаріусами правил вчинення нотаріальних дій, організації їх діяльності та виконання вимог нотаріального діловодства. Цей контроль здійснюється Міністерством юстиції України та його територіальними органами, які також проводять відповідні перевірки [10]. В умовах воєнного стану забороняється вчинення нотаріальних дій щодо осіб, визначених як пов'язані із державою-агресором, за винятком засвідчення підписів на заявах про вихід із громадянства російської федерації, видачі свідоцтв про право на спадщину, посвідчення заповітів військовополонених тощо [8].

Отже, державний контроль за нотаріальною діяльністю характеризується багатоаспектністю та системністю, що дозволяє розглядати його як окремий правовий інститут із домінуванням адміністративно-правової складової. Основними його рисами є публічно-правова природа, яка забезпечує захист прав і законних інтересів фізичних і юридичних осіб, об'єктів нотаріальної діяльності. Контроль здійснюється уповноваженими органами, такими як Міністерство юстиції України та його територіальні органи. Його основа – законність і нормативність, адже контроль базується на чітко регламентованих законодавчих та підзаконних актах, що визначають механізми перевірок та відповідальності.

Крім того, контроль за нотаріусами можна розглянути як інструмент *характеризуються такими ознаками*: є зовнішнім виразом форми адміністративної діяльності адміністративного органу; віддзеркалюють правову динаміку (адміністративну діяльність) публічного адміністрування; залежать від змісту компетенцій адміністративного органу; їх вибір зумовлюється специфікою поставленої мети щодо певного об'єкта публічного впливу, що встановлює найкращий ефективний варіант діяльності з метою досягнення бажаного публічного інтересу [11]. Контроль за нотаріальною діяльністю – це інструмент адміністративно-правового забезпечення нотаріальної діяльності, що використовується загальними та спеціальними суб'єктами публічної адміністрації для реалізації бінарного (адміністративного та внутрішньонотаріального) контролюючого впливу на нотаріальні відносини задля дотримання норм нотаріального законодавства та приписів, належної організації нотаріальної діяльності, захисту прав учасників нотаріальної діяльності та виявлення стану дотримання

правил здійснення нотаріальної діяльності [12]. Безпосередньо ж об'єктом державного контролю є конкретні дії підконтрольних суб'єктів, пов'язані з їхньою нотаріальною діяльністю. Такими суб'єктами є державні нотаріальні контори, приватні нотаріуси, державні нотаріальні архіви та так звані квазінотаріальні органи (консульські установи України, посадові особи виконавчих комітетів сільських, селищних і міських рад та інші посадові особи, які посвідчують дії, дорівняні до нотаріальних, лише в певних випадках виключного характеру та встановлених законом; особи, які мають намір зайнятися нотаріальною діяльністю (яких можна розподілити на осіб, що мають намір пройти стажування; стажистів державних та приватних нотаріусів; осіб, які мають намір отримати свідоцтво про право на заняття нотаріальною діяльністю; осіб, що мають намір зареєструвати приватну нотаріальну діяльність) [9, с. 22–28].

Наукове розуміння контролю, як інструменту публічному адміністрування ґрунтується на визначенні його як самостійного інструменту, який полягає у здійсненні перевірки суб'єктами публічної адміністрації діяльності підконтрольних об'єктів для виявлення відхилень від встановлених правових норм. Основною метою контролю є забезпечення правомірності, ефективності й відповідності функціонування таких об'єктів вимогам законодавства, а також запобігання й усунення порушень через аналіз їх причин і умов. Контроль виконує не лише функцію нагляду, а й виступає інформаційно-аналітичним засобом, спрямованим на підвищення якості державного управління [13].

Контроль у сфері нотаріальної діяльності є одним із ключових механізмів забезпечення належної організації роботи нотаріусів і дотримання ними законодавства, базуючись на положеннях Закону України «Про нотаріат» та нормативно-правових актах Міністерства юстиції України. Він здійснюється відповідно до принципів законності, об'єктивності, прозорості, конфіденційності та регулярності. Контроль здійснюється на підставі планових і позапланових перевірок, а також перевірок на запит. Планові перевірки проводяться відповідно до затвердженого графіка з урахуванням попередніх результатів перевірок. Позапланові перевірки ініціюються за дорученням Міністерства юстиції України чи його територіальних органів, у разі обґрунтованих звернень фізичних або юридичних осіб чи за результатами попередніх перевірок, якщо виявлено значні порушення. Перевірки на запит проводяться за зверненням суб'єкта нотаріальної діяльності для отримання методичної допомоги. Підготовка до перевірки передбачає формування комісії з визначенням її складу, строків і плану, вивчення попередніх результатів перевірок і наявних матеріалів та надсилання повідомлення суб'єкту перевірки не пізніше ніж за 10 днів до її початку у разі планової перевірки [14].

Отже, контроль у сфері нотаріальної діяльності є важливим інструментом публічного адміністрування, що забезпечує ефективність та відповідність діяльності нотаріусів державним вимогам. Він виступає зовнішнім виразом адміністративної діяльності публічних органів, спрямованим на перевірку функціонування підконтрольних об'єктів, таких як нотаріуси, державні нотаріальні контори та архіви. Контроль ґрунтується на правовій динаміці адміністративної діяльності, яка залежить від компетенцій органів влади. Вибір контрольних заходів визначається специфікою мети та об'єкта впливу, що дозволяє досягати бажаного публічного інтересу. Особливістю контролю є його бінарний характер, оскільки він поєднує адміністративний та внутрішньонотаріальний контроль для забезпечення дотримання законодавства, організації нотаріальної діяльності та захисту прав її учасників.

Сукупність суб'єктів, що діють у сфері державного регулювання нотаріальної діяльності, – певна система учасників, яка на підставі критерію наявності владних

повноважень розподіляється на суб'єктів, які наділені владними повноваженнями, і суб'єктів, що позбавлені їх. До суб'єктів державного контролю нотаріальної діяльності, які наділені владними повноваженнями, належить перш за все держава, зокрема створюючи систему нотаріату шляхом ухвалення відповідних нормативно-правових актів. За нормативною функцією, до системи означених суб'єктів належать Президент України та Кабінет Міністрів України, безпосередньо ж реалізація функції організації нотаріату покладена на Міністерство юстиції України й підпорядковані йому місцеві органи юстиції [9, с. 22–28]. Адміністративний контроль за діяльністю органів нотаріату як інструмент забезпечення належної нотаріальної діяльності в Україні використовується загальними та спеціальними суб'єктами публічної адміністрації для реалізації бінарного (адміністративного та внутрішньо-нотаріального) контролюючого впливу на нотаріальні відносини задля дотримання норм нотаріального законодавства та приписів, належної організації нотаріальної діяльності, захисту прав учасників нотаріальної діяльності та виявлення стану дотримання правил здійснення нотаріальної діяльності. Адміністративний контроль за діяльністю органів нотаріату як інструмент забезпечення належної нотаріальної діяльності в Україні здійснюють більшою мірою Міністерство юстиції України (адміністративний вплив) та Нотаріальна палата України (внутрішньо-організаційний контролюючий вплив) [12].

Адміністративні органи, які здійснюють контроль у сфері нотаріату, включають Міністерство юстиції України та його територіальні органи, представників цих органів, а також працівників територіальних органів юстиції, чия діяльність безпосередньо пов'язана з організацією нотаріату. До контролю також залучаються нотаріуси з високим рівнем професійної кваліфікації та значним досвідом практичної роботи (понад 10 років), працівники державного нотаріального архіву, а також комісії, які утворюються Міністерством юстиції або його територіальними органами, зокрема комплексні, цільові чи контрольні. Голови й члени цих комісій є відповідальними за проведення перевірок, забезпечення їх об'єктивності та відповідності законодавству [14].

Об'єкти здійснення контролю умовно поділяються на три основні категорії. До першої категорії належать фізичні особи, зокрема державні й приватні нотаріуси, а також посадові особи квазінотаріальних органів, таких як консульські установи чи виконавчі комітети місцевих рад. Друга категорія охоплює місця контролю, до яких належать державні нотаріальні контори, державні нотаріальні архіви, робочі місця приватних нотаріусів та приміщення, які використовуються для їхньої діяльності, включаючи їхню доступність, безпеку та відповідність законодавчим вимогам. Третя категорія стосується явищ, які контролюються, зокрема, дотримання нотаріусами законодавства під час вчинення нотаріальних дій, організація та ведення нотаріального діловодства, зберігання документів і архівів, виконання правил професійної етики, відповідність робочих місць встановленим стандартам, дотримання вимог страхування цивільно-правової відповідальності, а також загальний професійний рівень нотаріального обслуговування [14].

Для військовослужбовців, працівників правоохоронних органів та інших осіб, які перебувають у зонах бойових дій, передбачена можливість посвідчення довіреностей та заповітів командирами чи уповноваженими особами з подальшою реєстрацією документів у Єдиному реєстрі довіреностей або Спадковому реєстрі. Органи Міністерства юстиції забезпечують регулярний моніторинг дотримання нотаріусами професійної етики, законодавства, а також перевіряють стан використання спеціальних бланків і реєстрів. Нотаріальні дії заборонені для нотаріусів, чий робочі місця розташовані на тимчасово окупованих територіях, визначених Міністерством з питань

реінтеграції. Відчуження акцій, паїв та часток у статутному капіталі юридичних осіб можливе лише за наявності рішення Кабінету Міністрів України, що гарантує захист національних інтересів. У разі технічної несправності державних реєстрів строк внесення даних до них продовжується на час їх непрацездатності, підтверджений відповідними органами. Це забезпечує безперервність нотаріальної діяльності навіть в умовах збоїв у функціонуванні реєстрів. У разі загрози втрати або вилучення спеціальних бланків чи печаток вони підлягають знищенню з подальшим звітуванням перед уповноваженими органами [8].

Висновки. Отже, правовий контроль нотаріальної діяльності в умовах воєнного стану є ключовим інструментом забезпечення законності, захисту прав і свобод учасників нотаріальних відносин. Він включає перевірку відповідності дій нотаріусів законодавчим нормам, запобігання порушенням і притягнення до відповідальності за їх вчинення. Особливий акцент робиться на забезпеченні ефективності роботи системи нотаріату, захисті нотаріальних документів і дотриманні професійної етики нотаріусами. Державний контроль за нотаріальною діяльністю в умовах російсько-української війни виконує ключову роль у забезпеченні законності та захисту національних інтересів. Він базується на адміністративно-правовій складовій, охоплює всі аспекти нотаріальної діяльності та адаптується до викликів воєнного часу. Основними завданнями є перевірка дотримання законодавства, захист прав фізичних і юридичних осіб, а також попередження зловживань. Особливі обмеження, запроваджені в умовах війни, спрямовані на забезпечення безпеки держави, включаючи заборону вчинення нотаріальних дій для осіб, пов'язаних із державою-агресором. Публічний контроль у сфері нотаріальної діяльності – це вагомий засіб правового впливу держави на сферу нотаріату та ключовий інструмент публічного адміністрування ефективності та прозорості функціонування нотаріальної системи, що спрямований на забезпечення прав і законних інтересів громадян та юридичних осіб в умовах мирного і воєнного стану. Він поєднує загальні засади правового нагляду з особливими адміністративними заходами, адаптованими до актуальних викликів воєнного стану. Основними суб'єктами контролю виступають Міністерство юстиції України, його територіальні органи та спеціальні комісії. Об'єктами контролю є нотаріуси, їхні робочі місця, документація, професійна етика, а також відповідність діяльності вимогам законодавства. Особливий акцент зроблено на підтримці доступності нотаріальних послуг для військовослужбовців Збройних сил, інших сил оборони України та осіб, які перебувають у складних обставинах внаслідок російської агресії та терористичних актів.

Список використаних джерел:

1. Контроль. Академічний тлумачний словник української мови (1970-1980). 2024. URL: <https://slovnyk.ua/index.php?swrd=%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BB%D1%8C>
2. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності. Закон України 5 квітня 2007 року, № 877-V. *Відомості Верховної Ради України*. 2007. № 29. ст. 389.
3. Андрійко О. Ф. Організаційно-правові проблеми державного контролю у сфері виконавчої влади: дис. д.ю.н. за спец. 12.00.07. Київ, 1999. 378 с.
4. Колпаков В. К. Поняття контрольного провадження у сфері нотаріату. *Юридичний вісник*. Повітряне і космічне право. 2013. № 1. С. 61–64.

5. Забарний Г. Г., Шкарупа В. К. Адміністративне право України : навчальний посібник. К., 2003. 212 с.
6. Гаращук В. М. Контроль та нагляд у державному управлінні: монографія. Харків: Фоліо, 2002. 176 с.
7. Карнарук Н. В. Державний контроль за нотаріальною діяльністю в Україні: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07; Нац. ун-т держ. податк. служби України. Ірпінь, 2007. 21 с.
8. Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану. Затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року, № 164. *Урядовий кур'єр*. 2022. № 43.
9. Тищенко В. Г. Державний контроль за нотаріальною діяльністю в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 3. С. 22–28.
10. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 № 3425-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 39. Ст. 383.
11. Галуцько В., Стеценко С., Берлач А., Буханевич О., Ситников О. та ін. Адміністративне право та адміністративний процес України в умовах воєнного стану: колективна монографія / за заг. ред. В. Фелика, В. Курила. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 704 с.
12. Розсоха С. С. Адміністративний контроль за діяльністю органів нотаріату як інструмент забезпечення належної нотаріальної діяльності в Україні. *Науковий вісник публічного та приватного права*. Збірник наукових праць. Випуск 6, 2020. С. 46–52.
13. Правоторова О.М. Контроль та Нагляд. Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні : навчальний посібник : у 2-х томах. Том 1. Загальне адміністративне право. Особливе адміністративне право / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Гулак та ін. ; за заг. ред. В. Галуцька, В. Фелика. Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. С. 378–381.
14. Порядок проведення перевірки організації роботи державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, організації нотаріальної діяльності приватних нотаріусів, дотримання державними і приватними нотаріусами порядку вчинення нотаріальних дій та виконання правил нотаріального діловодства. Затверджено Наказом Міністерства юстиції України від 17 лютого 2014 року №357/5. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 17 лютого 2014 року за № 298/25075. *Офіційний вісник України*. 2014. № 16, стор. 246, стаття 512, код акта 71596/2014.
15. Про правовий режим воєнного стану. Закон України від 12 травня 2015 року, № 389-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 28, ст. 250. 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19>